

Prilog: Ključni rezultati EASO-ova izvješća o situaciji azila u EU-u u 2014.

Uvod

U EASO-ovu godišnjem izvješću za 2014. pruža se sveobuhvatni pregled količine i naravi podnesenih zahtjeva za međunarodnu zaštitu u svih 28 država članica EU-a te u Norveškoj i Švicarskoj (zemlje EU+). Njime se ispituju trendovi u azilu, uključujući ključne izazove i odgovore tijekom godine, veliki institucionalni i pravni događaji te iznosi pregled praktičnog funkcioniranja zajedničkoga europskog sustava azila (CEAS). Informacije su pružile države članice, UNHCR, civilno društvo, stručnjaci za informacije i terenski službenici.

Ključne točke izvješća

- U 2014. godini podneseno je više od 660 000 zahtjeva za međunarodnu zaštitu u zemljama EU+ što je najveći broj od početka prikupljanja podataka na razini EU-a 2008. godine.
- Najveći broj zabilježenih zahtjeva za azil podnijeli su građani Sirije, svih zemalja zapadnog Balkana i Eritreje. Glavne zemlje prihvata bile su Njemačka, Švedska, Italija, Francuska i Mađarska.
- Na kraju 2014. godine više od 500 000¹ ljudi čekalo je odluku o svom zahtjevu za azil u zemljama EU+, a količina zahtjeva u postupku rješavanja povećala se za 37 % u odnosu na 2013.
- Postojeća kriza u Siriji bila je ključan izazov za zemlje EU+ u 2014. godini jer je broj podnesenih zahtjeva Sirijaca bio veći od 128 000. To je potaknulo uspostavu posebnih mjera za preseljenje i humanitarni prijam.
- Afganistan je prošle godine i dalje bio jedna od glavnih zemalja podrijetla podnositelja zahtjeva pri čemu 42 745 podnesenih zahtjeva 2014. godine predstavlja povećanje od 53 % u odnosu na 2013. Iz njega je i najveći udio maloljetnika bez pratnje koji su podnijeli zahtjev za azil u zemljama EU+ (6155).
- Broj podnesenih zahtjeva građana zemalja zapadnog Balkana dosegao je 110 000, uz znatan udio iz Srbije i Kosova.
- Zahtjev je podnijelo više od 14 000 Ukrajinaca, što je povećanje od 13 puta u odnosu na 2013.
- U 2014. pokrenut je sedmogodišnji Fond za azil, migracije i integraciju (AMIF) s proračunom od 3137 milijardi eura za potporu projektima u državama članicama.

Značajni događaji u 2014.

Sredozemna kriza

Pristup postupku azila i upravljanje migracijskim tokovima bili su u središtu političkih debata 2014. uz znatan porast dolazaka morskim putem, što je često rezultiralo tragičnim gubitcima života na Sredozemlju. Radna skupina za Sredozemlje nastojala je saznati više o glavnom uzroku problema i pronaći rješenja za njega. Velika važnost dana je početnoj fazi postupka azila, uključujući postupak podnošenja zahtjeva i registracije, u kojem i dalje postoje znatni izazovi, posebice u zemljama EU+ koje se suočavaju sa znatnim i/ili iznenadnim povećanjem dolazaka.

Prihvatni objekti

Povećanje zahtjeva za azil u 2014. godini u mnogim zemljama dovelo je do manjka smještaja, što naglašava potrebu za većom fleksibilnošću u vezi s prihvatnim objektima. Države članice odgovorile su izgradnjom novih i uspostavom hitnih objekata. U tom smislu Sud Europske unije pojasnio je da financijske isplate odobrene podnositeljima zahtjeva moraju podnositeljima prema potrebi omogućiti pronalazak privatnog smještaja za najam. Mnoge zemlje EU+ odlučile su proširiti pristup tržištu rada kako bi podnositelji zahtjeva

¹ Taj broj uključuje žalbe

mogli poboljšati svoju samoodrživost. U mnogim državama članicama preispitane su politike zadržavanja s vidljivim trendom prema uvođenju alternativa zadržavanju.

Razvoj nacionalnih sustava azila

U skladu s povećanjem broja zahtjeva i postupaka u tijeku mnoge zemlje EU+ restrukturirale su svoje uprave za azil, zaposlile dodatno osoblje i reorganizirale zadatke i resurse. Uvedeno je nekoliko mjera za poboljšanje učinkovitosti i reagiranje na nove pritiske na fleksibilan način. One su obuhvaćale: utvrđivanje planova za slučaj nepredviđenih okolnosti, služenje posebnim postupcima za brže odlučivanje, revizije nacionalnih popisa sigurnih zemalja podrijetla, postavljanje prioriteta određenih vrsta slučajeva azila i nova tehnološka rješenja.

Podrška EASO-a

EASO je nastavio pružati operativnu podršku Grčkoj, Italiji, Bugarskoj i Cipru te je uspješno upravljao projektima zajedničke obrade, koji su dokazali prikladnost raspoređivanja timova za pružanje potpore za zajedničku obradu u države članice, te projektom s Maltom i Italijom o pomaganju nezakonitim migrantima. EASO je osposobio više od 2800 službenika u području azila i prihvata. Nadalje, EASO je održao aktivnosti vanjske dimenzije u brojnim državama, uključujući u Turskoj, Srbiji, Jordanu, Maroku i Tunisu. Nadalje, EASO je pokrenuo novo prikupljanje statističkih podataka u okviru svog sustava ranog uzbunjivanja i pripravnosti (EPS) kojem na mjesečnoj razini doprinose sve zemlje EU+, a podaci se dodaju informacijama dostupnima iz Eurostata. U godišnje izvješće uključena je bolja analiza na temelju tih novih podataka.

Pravna pitanja

Sud Europske unije odlučivao je o važnim aspektima supsidijarne zaštite (osobito o konceptu unutarnjeg oružanog sukoba i slučajeva ozbiljnoga zdravstvenog stanja) te pojasnio na koji način nacionalne vlasti mogu procijeniti vjerodostojnost deklarirane spolne orijentacije podnositelja zahtjeva za azil. Nacionalni sudovi i sudišta analizirali su brojne ključne koncepte u vezi s azilom kao što je progon na temelju vjere i uporaba različitih oblika zaštite (status izbjeglice i supsidijarna zaštita) na temelju pojedinačnih okolnosti svakog slučaja.

Ranjive skupine

Međunarodnu zaštitu prošle godine zatražilo je više od 24 000 maloljetnika bez pratnje. Zemlje EU+ obvezale su se suočiti s nepovoljnim položajem ranjivih skupina kao što su maloljetnici bez pratnje, osobe s invaliditetom, žrtve trgovine ljudima, nasilja i mučenja te pružiti specijalizirane usluge u okviru postupka azila radi rješavanja njihovih potreba.

Poboljšane usluge

U skladu s nedavnim promjenama zakonodavnog paketa EU-a o azilu, mnoge zemlje EU+ preispitale su svoju politiku o pravnoj pomoći, informacijama i tumačenju radi poboljšanja standarda tih usluga. Ta su područja 2014. godine predstavljala izazov, posebice u smislu povećane potražnje uz često ograničenu dostupnost specijaliziranih resursa.

Usporedivost

Različite države članice primaju znatno drugačije skupine podnositelja zahtjeva i to zbog različitih razloga. U poglavlju izvješća o usporedivosti navodi se da čimbenici kao što su postojanje dijaspore, stope prepoznavanja, povijesne i jezične poveznice, pogodnosti koje pružaju države članice te vrijeme obrade mogu utjecati na odluku tražitelja azila za odabir određenog odredišta umjesto drugih, ali da se nijedan čimbenik ne može promatrati zasebno.

Strategija za budućnost

Na temelju rasprave iz 2014. Komisija je u svojoj komunikaciji *Europski migracijski program* izdanoj u svibnju 2015. donijela nove upute za europsku politiku o azilu. Predložene su hitne mjere za spašavanje života na moru, borbu protiv zločinačkih krijumčarskih mreža, odgovaranje na velik broj dolazaka u EU s pomoću aktivnosti premještanja i razvoja zajedničkog pristupa za preseljenje. EASO će imati ključnu ulogu u velikom broju tih mjera, uključujući one na području zajedničke obrade zahtjeva za azil, borbe protiv krijumčarskih mreža, premještanja, preseljenja i prihvata.